

**Expunere de motive
pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004,
privind Statutul magistraților**

Modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind Statutul magistratilor se impune ca o necesitate, în contextul eforturilor de modernizare a justiției, pe fondul unei mari crize de credibilitate a autorității judecătorești, dar și pentru creșterea eficienței actului de justiție.

Modificările și completările Statutului vizează următoarele aspecte:

- 1) Reglementarea incompatibilității de a deține calitatea de magistrat sau magistrat-asistent pentru persoanele care au realizat activități de poliție politică în timpul regimului comunist. Aceeași incompatibilitate se referă și la persoanele care, în aceeași perioadă, au îndeplinit simultan funcții de magistrați și au făcut parte din aparatul securității statului.

Reglementarea este motivată de faptul că persoanele care au făcut poliție politică sau au făcut parte din structurile securității în timpul ocupării funcției de magistrat, nu se pot bucura de onorabilitatea și reputația necesare calității de magistrați. Astfel, independența, credibilitatea și corectitudinea actului de justiție nu sunt garantate. Obligația pentru magistrați de a face declarații privind activitățile de poliție politică, precum și obligația Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității de a face verificări din oficiu asigură aplicarea legii.

- 2) Condițiile legale privind vechimea în funcțiile de magistrați, în vederea promovării în funcții de execuție și conducere, au fost modificate, în sensul micșorării vechimii necesare pentru promovare. Perioada care reprezintă vechimea a fost micșorată până la 4 ani, pentru ca noua generație de magistrați, care au studiat dreptul după 1990, să se poată afirma profesional, fără restricții atât de puternice privind vechimea. Potrivit legii în vigoare, de pildă, nu pot fi promovați ca procurori în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau ca judecători ai ICCJ decât persoane care au terminat facultatea înainte de 1989, și anume facultățile de drept comuniste.
- 3) Modificarea și completarea legii vizează sporirea drepturilor magistraților. Este vorba, în primul rând, de dreptul magistraților de a se adresa conducerii

instituțiilor sau Consiliului Superior al Magistraturii atunci când numărul prea mare al dosarelor date spre soluționare sau complexitatea cauzelor primite pot pune în pericol celeritatea proceselor sau calitatea actului de justiție. Reglementarea are în vedere protejarea magistraților prin asigurarea unor condiții optime pentru soluționarea cauzelor. De asemenea, magistrații pot sesiza în scris conducerea instituțiilor sau Consiliul Superior al Magistraturii în vederea îmbunătățirii condițiilor de muncă în care își desfășoară activitatea profesională.

O altă modificare privește mărirea perioadei legale pentru concediul de odihnă, de la 35 la 40 de zile lucrătoare, ținând seama de stresul deosebit pe care îl implică activitatea magistraților.

Se prevede, de asemenea, micșorarea perioadei care reprezintă vechime, condiție pentru primirea diplomelor “meritul judiciar”.

4) Sunt propuse modificări și completări majore în sfera răspunderii magistraților. În acest sens, răspunderea disciplinară este lărgită cu privire la noi aspecte, care privesc pregătirea profesională continuă a magistraților, disciplina în motivarea cauzelor în termenele legale sau fapte ale magistraților care nu sunt conforme cu Codul deontologic al acestora și cu buna reputație de care trebuie să se bucure magistrații.

Propunerea vizează incriminarea unor fapte grave ale magistraților ca infracțiuni, ceea ce conduce la o mai mare responsabilizare a magistraților. Aceste fapte pun în pericol bunul mers al justiției și reprezintă acțiuni care blochează soluționarea unor cauze, cu intenție, afectează buna administrare a actului de justiție dezavantajându-i pe justițiabili în mod grav sau desconsideră actul de justiție prin tratarea cu neglijență gravă a cauzelor. De altfel, neglijența în serviciu este reglementată de Codul penal ca infracțiune, dar numai pentru funcționarii publici, astfel încât reglementarea acesteia numai ca abatere disciplinară la magistrați nu este justificată. O parte din fapte au fost reglementate de legea în vigoare în mod greșit numai ca abateri disciplinare, în scopul de a-i cauționa pe magistrații corupți sau incompetenți și de a-i feri de răspundere, deși sunt calificate de legea penală ca infracțiuni pentru ceilalți cetățeni, ceea ce reprezintă o discriminare de natură constituțională, care urmează să fie desființată.

Creșterea responsabilității magistraților este o condiție esențială pentru mărirea calității actului de justiție, în condițiile în care independența magistraților a devenit o realitate juridică prin ultimele modificări aduse Constituției și legii, fiind firesc ca magistrații să aibă și responsabilități specifice.

5) Alte modificări se referă la reglementarea situației persoanelor care ocupă funcții de magistrat, fără a îndeplini condițiile legale. De asemenea, se are în vedere simplificarea procedurii de încuviințare a percheziției, reținerii sau arestării preventive a magistraților, competența fiind dată Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii, în locul CSM, organ colegial care poate fi

convocat mai greu și care, fiind un organ colectiv nu garantează confidențialitatea procedurii. Pe de altă parte, responsabilitatea încuviințării trecând la Președintele CSM, acesta, ca magistrat, își asumă și personal avizarea unei măsuri dispuse tot de magistrați, pe când votul CSM îi ferește pe membrii acestora să-și asume răspunderea personal, fapt ce poate conduce la blocaje și tensiuni și, implicit, la scăderea prestigiului instituției.

În concluzie, modificarea și completarea legii Statutului magistraților se referă la dispoziții care asigură credibilitatea magistraților și a actului de justiție, prestigiul justiției, transparentă instituțională și îi responsabilizează pe magistrați pe măsura drepturilor pe care le au și a independenței de care se bucură.

Încurajarea noii generații de magistrați, în sensul că pregătirea profesională trebuie să fie criteriul preponderent pentru promovarea în funcții, iar nu condiții excesive, precum o perioadă mare de vechime în muncă.

Modificările au în vedere, de asemenea, mărirea perioadei pentru concediul de odihnă legal, ca o recunoaștere a eforturilor și meritelor magistraților.

Reglementarea dreptului magistraților de a sesiza conducerile instituțiilor și CSM cu privire la dificultățile cu care se confruntă în soluționarea cauzelor din motive neimputabile, precum numărul mare de dosare sau condițiile proaste de muncă, creează cadrul legal ca magistrații să devină direcți la eforturile instituționale de modernizare a justiției.

Lavinia Șandru

Aurelian Pavelescu

Cozmin Gușă

